

**Makitu ki
Jaki
ndangi
Ta ki dɔ makitu'ti ki Jaki
ndangi**

Makitu kin in ki kulə'n sɔw dɔ «ginn kaw ki dɔgi gidə in joo pəti ki sananyinan dɔnangi'ti» (1.1) adi in njekawnan pəti ki in de'gi lə Luwə ki sii to mbah be dɔnangi'ti. Njendanga adi gosi ra'a, ki takɔji'gi kadi uwəi tɔgi'de ba me panjiyə'ti lə njekunme dann de'gi'ti ki njeramajel ki nje kadi kon de'gi. Makitu kin elta dɔ kisikidɔtaa ki ndɔ kare kare lə de, ke tokɪ bann ə de a uwə'n tɔgi'ne ba me nyanan'gi'ti to nyakingə be, ndoo be, k'oo go ndonn lo kelta'ti, kibo ngayn, in ta lə kunme ningə rakul'ə'gi.

Kon ta'gi ki me'ti: Kandi me ta'ti 1.1. Kunme ə tər 1.2-8. Ndoo ə nyakingə 1.9-11. Nan k'oo ə nyanan 1.12-18. K'oo dɔ ta ə ra go'ti 1.19-27. Ndəji nan dɔ kɔrkum nan'ti 2.1-13. Kunme ə ra kul'ə 2.14-26. K'oo go ndonn lo kelta'ti 3. Njekunme ə nya'gi ki dɔnangi'ti 4.1-5.6. Mbərkində'gi ki dangi dangi 5.7-20.

Kuwə ji nan

¹ M'in Jaki, ki njekuləbər lə Luwə ki lə Burəbe Jeju Kirisiti, m'ndangi makitu kin madi ginn

kaw læ *Isirayel ki dɔgi gidə in joo pəti*, ki sananyinan me dɔnangi'ti ki ta'a ba, m'uwə ji'se.

Kuwətɔgiba me nyanan'gi'ti

² Ngannkon'm'gi, loki nya'gi ki dangi dangi tei dɔ'se'ti ningə, maji kadi oy to nya rɔnel kibo.

³ Tado inbe'gi gəri bəti, loki kunme kadi Luwə lə'se, utə tɔgi nyanan'gi kin ningə, a te ki kuwətɔgiba.

⁴ Ningə maji kadi kuwətɔgiba lə'se, tolta'ne maji, kadi in de'gi ki kasinan berere, kadi nya ki majel ilə bal rɔ'se'ti el, taa kadi nya kare kaa du'se el tɔ.

⁵ Re de kare dann'se'ti, tər duw'ə ningə, kadi dəji Luwə, ningə a ad'a. Tado Luwə in nje kadi de'gi pəti nya kare ki non, ki menda, ki kanji ndɔr mbi'de.

⁶ Ningə kadi de'ə kin dəji ki tadi el, nan ki kunme ta. Tado de ki nje tadi, to to pulum mann, ki nəl un'ə, isi aw si'ə ki yo ge ki ne ge be.

⁷ Kadi de ki be kin gər me'ne'ti, toki a ingə nya madi kare rɔ Luwə'ti el.

⁸ Tado in nje me joo, gər row nya ra'ne el.

Njendoo ki njenyakingə

⁹ Maji kadi in ngonkon'm ki njekunme ki in njendoo, in ra rɔnel dɔ kun'ti ki Luwə un dɔ'i ki taa.

¹⁰ Be tɔ ə, kadi in njekunme ki in njenyakingə, in ra rɔnel dɔ sɔl'ti ki Luwə sɔl dɔ'i tɔ. Tado njenyakingə a jɔrɔ to puti kam be.

---

* **1:1 1.1** Ginn kaw læ Isirayel ki dɔgi gidə in joo, in njekunme'de kadi Jeju Kirisiti pəti ki sii lo'gi'ti ki dangi dangi.

11 Loki kadi ɔsi ki tɔgi'ne ningə, kam ndolo, put'ə jɔrɔ adi maji li'ə goto, be tɔ ə njenyakingə a goto'n, ta nya'gi'ti li'ə ki isi ra†.

Nyanan'gi

12 Nje rɔnel in de ki uwə tɔgi'ne ba me nyanan'ti. Tado loki dum dɔ nya'gi pəti ningə, a ingə jɔgi kaji ki Luwə un ndu'ne adi de'gi ki ndigi'ə.

13 Loki nyanan te dɔ de'ti ningə, kadi ene: «In Luwə ə nan'm el, tado majel asi nan Luwə el, ta Luwə inbe a nan de el tɔ.»

14 Toki nyanan te dɔ de'ti ningə, in kumnda li'ə inbe ə əd'ə, ɔr'ɔ aw si'ə me'ti.

15 Nga ningə kumnda in səm toki dene in'n səm be ə oji majel, nga ningə loki majel tɔgi gangi ə te koy.

16 Ngannkon'm'gi ki njendigi lə'm, kadi ədi rɔ'se ki ta'gi ki ngom, el.

17 Nya kadi ki maji ki kadikare ki asinan berere, in rɔ Luwə'ti ki njera kunji'gi ki dɔran'ti. Luwə mbəl rɔ'ne el, taa kumndil'ə a yəti rɔ'ne el, toki kum ndil a yəti'n rɔ'ne kigo kadi be el tɔ.

18 In kigo me ndigi li'ə inbe, ə oji'n'je koji ki sigi ki ta ki rɔta'ti. Oji'je koji ki sigi kadi j'in nyakində'gi ki dɔkete dann nyakində'gi'ti li'ə.

K'oo dɔ ta ə ra go'ti

19 Ngannkon'm'gi ki njendigi lə'm, kadi oyi ta ki m'a m'el'se kam maji: kadi de ində kalangi oo dɔ ta, nan kadi elta kalangi el, taa ra wongi kalangi el tɔ.

---

† 1:11 1.11 Tekitaga 40.6-7

20 Tado wongi læ de a ra nya ki dana non Luwə'ti el.

21 Ginn nya kin ə, kadi mbəti nyara'gi ki to njen, ki kulə ra'gi ki majel ki aldə maji, ki re kigo mendul. Ningə taai ta læ Luwə ki duw me'se'ti, ki də ki səl ləm, tado in ta ki asi kaji'se.

22 Ta læ Luwə kin kadi oyi mbi'se'ti par el, nan kadi oyi ə təli rə'se go'ti taa. Loki sii ta k'oo də'ti to k'oo par ningə, in kədi ə sii ədi rə'se inbe'gi.

23 Tado re de oo də ta, ə ra go'ti el ningə, to to de ki gon ta kum'ne me kotirongi'ti be.

24 Loki gon rə'ne ə ətə aw ningə, tanan'ti non par ə me'ə oy də rə'a'ti ki kete oo.

25 Nan de ki ndər ginn ndukun læ Luwə ki asinan berere, ki ta'gi læ'je, taa isi uwə rə'ne ba me'ti um ra rənel də k'oo də'a'ti par, adi me'ə oy də'ti el, nan ra go'ti, de'ə kin a ingə majikur me kulə'ti pəti ki a ra.

26 Loki de madi oo rə'ne to nje kun go Luwə, nan asi kuwə ndonn'ne ginn təgi'ne'ti el ningə, isi ədi rə'ne to kədi, kun go Luwə li'ə in nya ki kareba.

27 M'el'se kadi in gəri toki kun go Luwə ki ar njay ki ki rəta'ti ki Luwə ki Baw'je ndigi, in k'oo go ngann hal'gi ki njengawkoj'gi me kon'gi'ti, ki isi te də'de'ti, ki k'osi rə ngərəngi kadi nya'gi'ti ki to njen ki dənangi'ti ne.

2

Kər de dana in majel

1 Ngannkon'm'gi, ingi ki uni me'se adi Burəbe Jeju Kirisiti ki təji in li'ə, maji kadi kər kum nan

goto dann'se'ti, tado in nya ki uwə nan ki kunme el.

² To kin ə bone, de ki njenyakingə kare, ulə ku ki ndolo maji rɔ'ne'ti, ki ningə ki ra ki ɔr ji'ne'ti, re ur lo kawnan'ti lə'se. Ningə de ki njendoo, ki ulə ngisi ku rɔ'ne'ti, re ur me'ti tɔ.

³ Loki iləi kum'se oyi njekulə ku ki ndolo ningə, buki'ə'ti ə eli'ə eyina: «Re, isi nanga lo ki maji'ti kin». Ningə eli njendoo eyina: «Ra ki taa non» eke «Isi nja'm'ti nanga ne be.»

⁴ Toki isi rai be ningə, ke oyi kadi in k'ɔr ə isi ɔri kum nan dann'se'ti, ə isi təli nje gangi ta do de'gi'ti ki kojitara'gi lə'se ki majel el wa?

⁵ Ngannkon'm'gi ki njendigi lə'm, uri mbi'se oyi ta kin: Ke oyi kadi Luwə mbəti njendoo'gi ki donangi'ti ne kadi təli njenyakingə kigo k'un ki uni me'de adi Jeju Kirisiti, el wa? Mbəti'de kadi ingəi Konbe ki Luwə un ndu'ne adi de'gi ki ndigi'ə.

⁶ Ningə ingi isi kidi'de. Ke njenyakingə'gi kakin ə isi adi'se kon el wa? Taa isi ai sese non nje gangita'gi'ti tɔ el wa?

⁷ In inbe'gi kin ə isi elita ki mal do tɔ'ti ki maji ki Luwə ində do'se'ti el wa?

⁸ Toki rɔta'ti, re tɔlita ndukun lə Luwə ki utə ndəgə'gi ki ndangi me Makitu'ti ene: «A in ndigi de mad'i to rɔ'i inbe be ningə, rai gorow'ə'ti.»

⁹ Nan re rai kigo kɔr kum nan dann nan'ti ningə, in majel ə isi rai, ndukun lə Luwə uwə'se ki ta to nje kaldɔ ta'gi.

¹⁰ Tado re de təl rɔ'ne go ndukun'gi'ti lə Luwə pəti, nan aldo ndukun ki kare ningə, təl nje kaldɔ ndukun'gi pəti.

11 Tado nje k'el k'ene: «A uwə marum el,» kakin ə el ene: «A töl de el tɔ.» Ə re uwə marum el, nan töl de ningə in təl nje kaldɔ ndukun*.

12 Ginn'ə kin ə, kadi ta kel'se'gi, ki nya ra'se'gi, toji kadi in de'gi ki maji kadi gangi ta do'se'ti ki ndukun ki nje taa k'ilə taa.

13 Tado de ki nje k'oo kumtondoo lə de'gi el, Luwə a oo kumtondoo li'ə ndɔ gangi ta'ti el tɔ. Ningə k'oo kumtondoo in nya ki uti do takigangi.

Kunme kadi Luwə ki kanji ra kul'ə in ki koy

14 Ngannkon'm'gi, loki de madi ene n'in n'aw ki kunme, ningə toji kunme kadi Luwə lə'ne, ki kuləra'a, el, ke maj'a in ri wa? Maj'a goto. Kunme kadi Luwə ki be kin asi kaj'a el.

15 To kin ə bone, ngonkon ki dingəm eke ki dene awi ki ro'de kare, taa asi kingə nyakusɔ'de ki ndɔ'gi pəti el tɔ.

16 Ningə de madi dann'se'ti el'de ene: «Ai ki maj'a, kadi ro'se tingə rututu, ə soi nya me'se ndann.» Ki kanji kadi adi'de nya ki kadi ra se'de, ke maj'a in ri wa?

17 Kunme kadi Luwə kaa to be tɔ, re toji ro'ne me kulə ki ra'ti el ningə, in nya ki koy.

18 De madi ene: «In aw ki kunme kadi Luwə, m'in m'aw ki kulə'gi ki ra. M'a m'el'ə m'ene: Maji kadi oji'm kunme kadi Luwə lə'i ki kanji kulə'gi ki ra adi'm m'oo, ə m'in m'a m'oji kunme kadi Luwə lə'm ki kulə'gi ki m'ra m'adi oo.»

---

* **2:11 2.11** Tekitaga 20.13, 14; Ndukun ki nja joo 5.17, 18

¹⁹ Un me'i toki Luwə in kareba el wa? In nya ki maji, ningə kadi gər toki ndil'gi ki majel kaa uni me'de be tɔ. Bol ra'de adi dadi non'a'ti.

²⁰ In de ki do'i goto, in ndigi kadi gər ke in tado ri ə kunme ki kulə goto a ra nya kare el wa?

²¹ Ke oo kaw'je *Abiraham, Luwə təl'ə de'ti ki dana takum'ne'ti ki takul kulə ra'a'gi, tado ndigi kadi n'tol ngonn'ne *Isaki non ringiri'ti lə Luwə, n'ad'a kadikare'ti el wa?

²² Oo, kunme kadi Luwə li'ə ai nan'ti ki kulə ra'a'gi. Kulə ra'a'gi tolita kunme kadi Luwə li'ə adi asi nan berere.

²³ In be ə təl'n ta ta ki ndangi me makitu'ti lə Luwə eyina: «Abiraham un me'ne adi Luwə, loki Luwə oo kunme li'ə ningə tudə to de ki dana.» Adi ɖar'a madi'ne†.

²⁴ Oyi maji nga, toki Luwə təl'ə de ki dana takum'ne'ti ki takul kulə ra'a'gi, um in ki takul kunme li'ə par kareba el.

²⁵ Adi me'se, olo do Rahabi'ti ki in kaya dene. Uwə njekawkita'gi lə Isirayel rɔ'ne'ti, ningə ra se'de adi tei uni row ki rangi anyinan awi. In tado kuləra'a kin ə Luwə təl'n'ə de'ti ki dana takum'ne'ti‡.

²⁶ Be ə, toki j'oo'n kadi daro ki kon goto'ti in ki koy kakin ə, kunme kadi Luwə ki kulə ra'a'gi gotoi kaa in ki koy tɔ.

3

Kadi njendo de'gi nya oy go ndonn'de

¹ Ngannkon'm'gi, kadi njendo de'gi nya in ngayn dann'se'ti el, tado in gəri kadi Luwə a

† 2:23 2.23 Lotum 15.6; Ejay 41.8 ‡ 2:25 2.25 Jojuwe 2.1-21

gangi ta ki ngan ngayn do'je'ti, j'in njendo de'gi nya, utø ndøgi de'gi.

² J'in pøti ji rai majel ki gorow'gi ki dangi dangi. Re de madi ra majel me ta kel'ne'ti el biti ningø, in de ki asi nan berere, asi kuwø rø'ne ba pøti ginn togi'ne'ti.

³ Re j'uløi jam ta sindø'gi'ti kadi tøli rø'de go ndigi'ti lø'je ningø, j'awi ki togi do rø'de'ti ba pøti to.

⁴ Oyi tokibo'gi, re in tokibo ki bo to ri kaa, ø nøl kibo os'ø ki togi'ne to ri kaa, ki ngonn ngaw'a ki nden ki ðari'ø tole inbe kin ø njekuwo ngaw tokibo, a awi'n ki tokibo lo'ti ki me'ø ndigi kaw'ti si'ø.

⁵ In be ø, ndonn de kaa to be to. In ngonn rø ki nden ba, nan øji rø'ne kadi asi ra nya'gi ki øti ðol. Toki oy kadi ngonn por ki nden be par asi kadi on ku kibo.

⁶ In be to ø, ndonn de kaa to to por be, in lo kisi lø majel dann ngann rø'je'gi'ti, isi tøl darø'je ba pøti nya ki to njen'ti, isi indø por ndø kisikidøtaa'ti lø de, por kin in lo por'ti ki nje kon biti ki non'ti.

⁷ De asi kuwø ginn da'gi ki dangi dangi pøti ki me mu'ti, ki ginn yøl'gi, ki ginn da'gi ki nje kagi nanga, ki ginn da'gi ki sii me ba'ti, ginn togi'ne'ti.

⁸ Nan ndonn'je, de kare ki asi kuwø ginn togi'ne'ti goto, in nya ki nje tuji loki dum kuwø nanga ginn togi'ti. Køngi ki nje tøl de rosi ndonn'je betete.

⁹ Ki ndonn'je ø j'isi j'uløi toji do Burøbe'ti ki Baw'je, ningø ki ndonn'je ki kare inbe kakin ø j'isi ji manni de'gi ki Luwø indø'de adi taainan

si'ə tɔ*.

¹⁰ Ta'je ki kare inbe kin ə j'isi j'uləi toji do Luwə'ti, ningə ta'je ki kare inbe kakin ə isi mann de'gi tɔ. Ngannkon'm'gi, maji kadi rai be el.

¹¹ Ke mann ki nəl ingi ki mann ki ati a tei nan'ti ta bolo'ti ki kare wa? Jagi a tei ta bolo'ti ki kare el.

¹² Ngannkon'm'gi, ke oyi kadi kagi mati asi kadi andi sinyə eke mbaykote asi kadi andi mati wa? Re in be el ningə, in be tɔ ə ta bolo ki mann ki ati isi te'ti, mann ki nəl asi kadi a te'ti el nga.

Kumkədi ki dɔnangi'ti ki kumkədi ki dɔran'ti

¹³ Nan dann'se'ti ə in nje kumkədi ki nje nyagər wa? De'ə kin kadi toji kulə ra'ne me panjiyə'ti ki maji, ki do ki sɔl lɔm ki kumkədi.

¹⁴ Nan kin ə re, ni ki ati kangi ki jangi in me'se'ti ningə, oji rɔ'se kare el, ta kadi elita ki ngom ɔsi ta, ta ki rɔta'ti el tɔ.

¹⁵ Ko kumkədi ki be kin, in kumkədi ki dɔnangi'ti ne, in kumkədi lə de, in lə Su, um in kumkədi ki in rɔ Luwə'ti el.

¹⁶ Tado loki ni ki jangi in'ti ningə, nyara ki gorow'ə'ti el, ki ko nya ra'gi ki majel pəti in'ti non tɔ.

¹⁷ Nan ki ɔjido kumkədi ki in rɔ Luwə'ti, dɔkete, in kumkədi ki ar njay, taa in kumkədi togi el, in kumkədi ki sɔl lɔm, in kumkədi kulə noji nan'ti, in kumkədi ki rosi ki k'oo kumtondoo, isi te ki kandi ki maji maji, gangi nan goto rɔ'a'ti, taa kədikum nan ka goto rɔ'a'ti tɔ.

---

* 3:9 3.9 Lotum 1.26-27

¹⁸ De'gi ki nje sangi row kisimaji, isi duwi ko nya me kisi maji'ti, ningə kandi lə'de ki a ujəi in nyara ki dana.

4

Ndigi nya'gi ki donangi in kosi ta Luwə

¹ Nga ingi, ronan'gi, ki kolnan'gi ki toi dann'se'ti tei ra wa? Loki tei səm'ti, in me nyənn'gi'ti lə daro'se ki toi me ro'se'ti, ə isi roi nan.

² Sii rai kumnda nya'gi, nan asi kadi ingəi el, ningə isi toli de'gi, isi ndingəi nya, nan lo kadi ingəi goto, lo kin'ti, təli nje kolnan ki nje ronan. In kəyi nya, ə ingəi el, tado in gəri kəy Luwə el.

³ Ə re kəyi nya Luwə kaa, adi'se el, tado nya kəy lə'se in nya kəy ki majel, isi kəyi nya Luwə kadi re ingəi ningə, in tindəi sananyi ko do k'oo majiro'ti lə daro.

⁴ In njekuwə marum! Gəri kadi ndigi nya'gi ki donangi'ti in ban lə Luwə el wa? Re de madi isi uwə madi ki nya'gi ki donangi'ti ningə, isi ra ro'ne njeban'ti lə Luwə.

⁵ Oyi kadi ta lə Luwə ki ndangi me Makitu'ti in kare ki ndangi wa? Makitu lə Luwə el ene: «Jangi ra Luwə ngayn do Ndil'ti ki ində me'je'ti.»

⁶ Nan memaji ki adi'je, in nya kibo ngayn utə nya'gi pəti. Tado makitu lə Luwə el ene: «Luwə tanro de'gi ki nje kun do'de taa, ə adi memaji lə'ne de'gi ki nje sol do'de*.»

⁷ In be ə, kadi soli do'se ginn təgi'ti lə Luwə, tanyi ro Su, ə a anyi ko sanyi ro'se'ti.

---

* 4:6 4.6 Tər ta'gi 3.34

⁸ Rei ndəkba rɔ Luwə'ti, ə Luwə a re ndəkba rɔ'se'ti tɔ. In njeramajel'gi, togi ji'se adi ar njay; in nje me joo, ori majel me'se'ti kɔ.

⁹ Maji kadi in gəri toki in nje kumtondoo, uwəi ndoo rɔ'se ə nonyi ki mann kum'se; kadi ko'gi lə'se təl non, kadi rɔnel lə'se təl ndoo ki kuwə.

¹⁰ Maji kadi sɔli dɔ'se non Luwə'ti ə Luwə a un dɔ'se taa.

Kadi de gangi ta dɔ ngonkon'ne'ti el

¹¹ Ngannkon'm'gi, maji kadi elita ki majel dɔnan'ti el, de ki isi elta ki majel dɔ ngonkon'ne'ti, eke isi gangi ta dɔ'a'ti ningə, in ndukun lə Luwə ə isi elta ki majel dɔ'ti num, isi gangi ta dɔ'ti num. Ningə re isi gangi ta dɔ ndukun'ti lə Luwə ə, in nje təl rɔ'i go ndukun'ti el, nan in njegangita dɔ'ti yo.

¹² Ji gər toki Luwə ki kar'ne ba par ə in nje kadi ndukun ki njegangita. In ki kar'ne ba ə aw ki togi kadi aji'n de num tuji'n de num tɔ. Nga in, in nan kadi in gangi ta dɔ ngonkon'i'ti wa?

Nje k'aw ki kɔjitara

¹³ Ki ɔji dɔ'se nga, ingi ki nje k'el k'ene: «Bone eke lo ti ə j'a j'awi me bebo'ti ki be, j'a ji ra bal kare səm'ti, j'a ji ra gati, j'ingəi'n nar.»

¹⁴ Eli be, nga in de'gi ki gəri nya kare ki a ra nya me ndɔ ki lo ti'ti dɔ kisikidɔtaa'ti lə'se el tɔ. Toi to kunji mann ki su luy luy adi oo'ə, ningə njaba par ə goto kin be†.

¹⁵ Ta ki re a eli ə to kin: «Toki re Luwə ndigi, ə j'isi ki dɔ'je ta ə, j'a ji ra nya ki yo, j'a ji ra nya ki ne.»

† 4:14 4.14 13-14; Tər ta'gi 27.1

¹⁶ Nan ngosine, isi oji ro'se me kojitara'ti la'se ki do'se. Koji ro ki be kin in koji ro ki majel.

¹⁷ Re de ger row ra maji beti, nan ra el ningə, in majel ki ra.

5

Kon ki a re do nje nyakingə'gi'ti

¹ Ingi ki in njenyakingə! ki oji do'se nga ningə, maji kadi nonyi ə ndingəi ro'se ki ndu'se ki boi, tado kon'gi ki a rei do'se'ti.

² Nyakingə'gi la'se ndumi ko, yon'gi onyi ku'gi la'se.

³ Or'gi ki nar'gi la'se nonyi niki, ningə non'de a mannaji osi'n'se ta. A on daro'se to por be. In mbonyi nyakingə'gi ki donan'ti donan'ti, dokagilo ki jin'ti, ki in dokagilo ki doboy'ti.

⁴ De'gi ki nje ra kulə me ndoo'ti la'se, ogi'de nyakugə goji la'de, adi nonyi, ndu non'de aw biti osi mbi Burəbe'ti la njero'gi.

⁵ Kisi'se donangi'ti ne, sii me k'oo maji ro'ti, soi ge anyinan ge me maji'ti. Boi, mbol'se to to da'gi ki uli'de adi a nginəi ndo tol'de be.

⁶ De'gi ki rai nya madi el, gangi ta do'de'ti, toli'de, ə tanyi'se ro el.

Koreme nginə'n re Burəbe

⁷ Ngannkon'm'gi, maji kadi orei me'se biti, kadi Burəbe re'n. Oyi nje ndoo, a nginə kandi nya ki maji ngayn ki a te donangi'ti, ki koreme do'ti ngan. A ore me'ne biti kadi ndi binə ədi, ndi ki doboy'ti ədi, bay ta kadi ujə ko la'ne.

⁸ Be to ə, ingi kaa, kadi orei me'se, uwəi togi'se ba, tado Burəbe in ndəkba.

⁹ Ngannkon'm'gi, barita donan'ti el, kadi Luwə gangi'n ta do'se'ti el. Oyi njegangita ra takəy'ti.

¹⁰ Ngannkon'gi, maji kadi oyi go nja njekeltakita Luwə'ti ki kete nu ki elita me to Burəbe'ti to nyandaji lə'se, ki ojido kon ki koreme.

¹¹ J'elita do njekuwa togi'de ba me kon'gi'ti j'ene in nje ronel. Kadi me'se olo do kuwətohiba'ti lə Jobi dann kon'gi'ti pəti ki te do'a'ti. Oyi kadi go'ti gogi Luwə ad'a ingə maji, tado Luwə in nje memaji ki ngayn, ki nje k'oo kumtondoo*.

¹² Ngannkon'm'gi nya kibo ngayn, ki kadi gəri ə to kin: maji kadi iwi ro'se el, ke in ki ndi, ke in goji ki kuso, ke in kiw ro madi ki rangi. Re in oyo ə eyina oyo, re in jagi ə eyina jagi to par, kadi osi me takigangi'ti lə Luwə el.

¹³ Re, de madi dann'se'ti, ingə kon wa? Kadi non do Luwə'ti. Eke re ro'a nəl'ə wa? Kadi osi pa ulə'n toji do Luwə'ti.

¹⁴ Re, de madi dann'se'ti, ro'a to'ə ə, kadi bar ngatogi lə Njekawnan kadi elita ki Luwə tado li'ə ki oyi'ə ki hu me to Burəbe'ti.

¹⁵ Kelta ki Luwə ki kunme a aji de ki nje ro to, Burəbe a un'ə taa, ningə re ra majel kaa, Luwə a inyə go majel'gi li'ə ko.

¹⁶ Be ə, kadi tori ndu'se do majel'gi'ti lə'se ki ro nan'ti. Ningə elita ki Luwə tado lə nan, kadi ingəi lapiya do roto'gi'ti lə'se. Kelta ki Luwə lə de ki dana, togo in ngayn.

¹⁷ Oy Eli in de to j'in be to, nan elta ki Luwə ki ro tinyi'ne kadi ndi ədi el, ningə ndi ədi

---

* 5:11 5.11 Jobi 1.20-22, 2.10, 42.10-17

dɔnangi'ti el ɓal mutə ki nanyi mehen tɔ.

¹⁸ Ə, təl elta ki Luwə gogi toki sigi, ə Luwə adi ndi təl ədi dɔnangi'ti, adi dɔnangi te ki kandi nya'gi†.

Dɔboy ta

¹⁹ Ngannkon'm'gi, toki re de madi dann'se'ti ndəm gorow ki rɔta'ti, ur mu, ə de madi ki rangi ɔr'ɔ təl re si'ə dɔ row'ti ki dana gogi ningə,

²⁰ kadi gəri toki de ki təl ki njeramajel dɔ row'ti ki ndəm re si'ə go row'ti ki dana kin, a aji njeramajel ta koy'ti, taa Luwə a inyə go majel'gi li'ə ngayn kɔ.

---

† **5:18 5.18** 1 Ngar'gi 17.1, 18.1, 18.42-45

Ta lə Luwə Kunmindɪ kɪ Sigi
New Testament in Gor

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gor

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files
dated 3 May 2025

2c67456e-bce1-5ef4-9c95-47d2d9335aa4